הגדה

של

פסח

ברמת הכובש תש"ה

ציון

הלא תשאלי לשלום אסיריך,
דורשי שלומך, והם יתר עדריך;
מים ומזרח ומצפון ותימן,
שלום רחוק וקרוב שאי מכל עבריך.
איך יערב לי אכול ושתות, בעת אחזה,
כי יסחבו הכלבים את כפיריך;
או איך מאור יום יהי מתוק לעיני,
בעוד אראה בפי עורבים פגרי נשריך;

בדידה פרשה ציון
אין מנחם לה מכל אוהביה

קינה

הו אלהים רחם,
כי היה עמך לנאצה וללעג בין עמים.
האם בחרון אפך לעולם ועד,
תרדפנו ותמאסנו:
עד מתי, עד מתי דם בניך ישפך חנם,
אלהים, אל מרום?

הכלה אתה עושה עם בני עמך?
הקשיבה לתפלתנו, חוס על ישראל
הו, קומה, אלהים שלח ידך
ויפוצו כל משנאיך.
תן פחדך סביב והצל את עמך
מקדשי שמך לעד.

אלהים אל דמי לך!
אל תחרש ואל תשקט אל!

כי הנה אויביך יהמיון;
ומשנאיך ירימו ראש.
על עמך יערימו סוד,
ויתיעצו על צפוניך.
אמרו לכו ונכחידם מגוי,
ולא יזכר שם ישראל עוד!
כי נועצו לב יחדו,
עליך ברית יכרותו –
אהלי אדום וישמעאלים,
מואב ועמון ועמלק,
פלשת עם יושבי צור – –
עשה להם כמדין, כסיסרא,
כיבין בנחל קישון,
נשמדו בעין--דור,
היו דומן לאדמה! – – –
אלהי, שיתמו כגלגל,
כקש לפני רוח,
כאש תבער יער,
וכלהבה תלהט הרים –
כן תרדפם בסערך,
ובסופתך תבהלם.
מלא פניהם קלון,
יבושו ויבהלו עדי עד
ויחפרו ויאבדו! – – –

אללי!

שכינת עמי נצבה עלי –
איך נופצו עולליי?!
איך הופקרו בנותיי?!
איך טובחו בחוריי?!
איך אבדו ישישיי?!
אללי, אללי!

בא בצור לבבי –
איך שלו אויביי?
לבשה שק נשמתי,
בא בעפר מבטי –
מפני קלון אין-אוני.
אללי! – –

אהה! עצבו מספור, עצמו מזכור
כל מערת אימים, כל מחבא שחור,
סתרי שדה ויער נדחים,
אשר הפכו במות טבחה,
בורות שרפה וחנק לעמך!
ולא תמצא ציון, לא תל-קבורה
לרבבות אחיך הטבוחים,
זו למדורה הוטלו בידי אחים,
ובחיק שדות אלמים אפרם זורה.
אהה, בין רחוק הקשב באפלה
הבכי המר, אשר מכל נקרה
יום יום לאלם העולם יקרא!

קול ברמה נשמע,
נהי בכי תמרורים -
רחל מבכה על בניה
מאנה להנחם.

כן יפוג ויעבר גם יגונכם הגדול

בחיק העולם כלו,
ורוו ממנו ערבות שמים וערבות שדי,
כוכבים ודשאים,
וחי בהם, ויפעמם, ונושן והתחדש עמם,
וכמוהם יבל וישוב ויפרח,
ובלא שם ובלא דמות ובלא ארץ מולדת
לעד המסכם עד דור אחרון יעמוד,
ובלא קול ודברים אל השאול ואל השמים יצעק
ויעכב את גאולת העולם;
ובזרות לקץ הימים שמש רמיה של צדקת שוא
על קברי חלליכם,

ונס החנופה, חמוץ דמיכם, בחצפה כלפי שמים
על ראשי זובחיכם יתנופף,
וחותם אלהים המזויף חרות על הנס
את עיני השמש ינקר,
ומחול רגל גאוה ותרועת חג השקר יזעזעו
את עצמותיכם הקדושות בקבר –
ורעד זהר הרקיע וקדר פתאם ביגונכם
ונהפך השמש לכתם דמכם הנקי
אות קין על מצח העולם ואות כשלון
לזרוע אלהים השבורה,
וכוכב אל כוכב יחרד: הנה השקר הנורא!
הנה היגון הגדול!
ואל נקמות, פצוע בלבבו, יקום וישאג –
ובחרבו הגדולה יצא.

שפוך

חמתך על הגויים,
כי אכלו את יעקב ויכלוהו,
ואת נוהו השמו.
שפוך עליהם זעמך
וחרון אפך ישיגם.
תרדוף באף
ותשמידם מתחת שמי ד׳!

אך ייעף החרון, אל תיבש הדמעה,
ובנפשנו תוקד ולעד לא תדעך עוד;
ובכל קורט דמה של תבל זועמה
תחלחל תועבת הנבלים לא נשכחת;
ונצוה לבנינו, ובן את בנו
יורישנה אחריו ולא עוד תשקע
ועל לב אלף דור נכתבנה: לשנוא
בחיה ולמגרה באשר נגלה.

זָכוֹר

אֶת הַיּוֹם הַזֶּה

אֲשֶׁר יְצָאתֶם

מִמִּצְרַיִם

מִבֵּית עֲבָדִים

בוא, אליהו

אצלנו סדר הערב.

מעטים המסבים, אם כי השלחן נערך לתריסר.
לא באו. נפלו בחפשם מערה או מסתר.
ואולי טרפום זאבים משחרי לטרף.

עת עיני אעצם יאספו ויבואו פנימה,
מרב יסורים ינבב ויקשח לבבי.
עכשו בליל שמורים את ידך הרימה
ודברי נבואה השמע עליהם, הנביא.

לא, לא עצמות יבשות בבקעה לפנינו.
טריים הפצעים, משוע הכאב לשמי רום!
קום והשמע דברי נבואה על אחינו,
אשר אל שלחן הסדר לא באו היום.

ידענו בעל פה אותו הפסוק,
חוזר אותו "שפוך" כל שנה בדיוק.
אנחנו צריכים נחמה, הנבא:
היום בוא יבוא,
היום כבר קרוב!
בוא אליהו, בוא ונערוך
סדר משתף הערב.

אליהו הנביא,
אליהו התשבי,
אליהו הגלעדי,
בוא יבוא במהרה
עם משיח בן דוד.

בכל דור ודור

חיב אדם לראות את עצמו

כאילו הוא יצא ממצרים מבית עבדים

ובני ישראל פרו וישרצו
וירבו ויעצמו
במאד מאד ותמלא הארץ אותם: ויקם מלך חדש על מצרים ויאמר על עמו: הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם: ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתום ואת רעמסס.

וכאשר יענו אותו
כן ירבה וכן יפרוץ.

ויעבידו מצרים את **בני ישראל בפרך**. וימררו
את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל
עבודה בשדה. ויצאו פרעה ביום ההוא את
הנוגשים בעם ואת שוטריו לאמור: לא תוסיפון
להם תבן לעם ללבון הלבנים כתמול שלשום. הם
ילכו וקוששו להם תבן ואת מתכונת הלבנים אשר
הם עושים תמול שלשום תשימו עליהם: לא תגרעו
ממנו כי נרפים הם: תכבד העבודה על האנשים
ועשו בה: ויפץ העם בכל ארץ מצרים לקושש קש
לתבן והנוגשים אצים לאמר: כלו מעשיכם דבר
יום ביומו כאשר בהיות התבן: ויבואו שוטרי
בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר:

תבן אין נתן לעבדיך
ולבנים אומרים לנו עשו
והנה עבדיך מכים.

ומשה

היה רועה צאן יתרו ויגהג את הצאן אחר המד־בר ויבואו אל הר אלהים חורבה: וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל ויאמר משה: אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה: ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר: משה משה ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו, כי ידעתי את מכאוביו וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה, אל ארץ זבת חלב ודבש, אל מקום הכנעני, החתי, האמורי, החיוי, הפריזי והיבוסי. ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והעלית את עמי בני ישראל ממצרים.

לך

ובא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים אל כל הנאנחים והנדכאים ואמרת אליהם כי עבדים הם והם לא יבינו ואמרת אליהם כי אומללים הם והם לא ידעו וכי גדול ענים וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם והם לא יאבינו ופקחת את עיניהם בחוזק יד על כל לחצם ועל כל ענים וגאלת אותם ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך עוד ומקרב כל העם מסביב אשר רע ומר להם והיית לאב המון אדם רב ולראש שבטיו ועשית מן התולעים אדם ומן האדם עם ומעפרות חול ארץ.

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא. כי אמר אלהים: פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבו מצרימה: ויסב את העם דרך המדבר ים-סוף: ויהפך לב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו: מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו: ויר- דפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חונים על הים: ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה: וירדפו מצרים ויבואו אחריהם כל סוס פרעה ופרשיו אל תוך הים: וישב הים לפנות בוקר לאיתנו ומצרים נסים לקואתו.

בשעה שבקש הקדוש ברוך הוא להטביע את מצרים בים, עמד עוזא שר של מצרים ונשתטח לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לפניו: רבונו של עולם! במידת הרחמים בראת עולמך, למה אתה רוצה להטביע את בני? מיד כנס הקדוש ברוך הוא כל פמליא של מעלה ואמר להם: היו דנים ביני ובין עוזא שר של מצרים. התחילו שרי האומות מלמדים סנגוריה על מצרים. כיון שראה מיכאל כך, רמז לגב- ריאל וטס למצרים טיסה אחת ושמט לבנה עם טיטה ותינוק אחד עמה ששקעוהו בבנין ובא ועמד לפני הקדוש ברוך הוא, ואמר: רבונו של עולם! כך שעבדו את בניך! מיד ישב עליהם הקדוש ברוך הוא במדת הדין וטבעם בים.

אותה שעה בקשו מלאכי השרת
לומר שירה לפני הקדוש ברוך הוא:
אמר להם הקדוש ברוך הוא:

מעשי ידי טובעים בים
ואתם אומרים שירה לפני.

היום אתם יוצאים בחדש האביב.

בצאת ישראל

בצאת ישראל ממצרים, בית יעקב מעם לועז,
היתה יהודה לקדשו, ישראל ממשלותיו.
הים ראה וינוס, הירדן יסוב לאחור.
ההרים רקדו כאילים, גבעות כבני צאן.
מה לך הים, כי תנוס, הירדן תסב לאחור,
ההרים תרקדו כאילים, גבעות כבני צאן? -
מלפני אדון חולי ארץ, מלפני אלוה יעקב.

וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים
ויבואו מרתה ולא יכלו לשתות מים
ממרה כי מרים הם: וילונו העם על משה לאמור:
מה נשתה:למה זה העליתנו ממצרים להמית אותי
ואת בני ואת מקני בצמא: ויבכו בני ישראל
ויאמרו: זכרו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם
את הקשואים ואת האבטיחים ואת החציר ואת
הבצלים ואת השומים ועתה נפשנו יבשה: ויסעו
ויבואו כל עדת בני ישראל אל מדבר סין
וילונו על משה ויאמרו:מי יתן מותנו ביד ה'
בארץ מצרים בשבתנו על סיר הבשר ובאכלנו
לחם לשובע כי הוצאתם אותנו אל המדבר הזה
להמית את כל הקהל הזה ברעב.

קומו, תועי מדבר,

צאו מתוך השממה!

עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה.

רב לכם לנוע, לנוד בערבה -

ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה

רק ארבעים שנה נתע בין ההרים -

ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.

אל נא יעצרונו פגרי הנחשלים
שבעבדותם מתו - נפסח על החללים,
ירקבו בקלונם סרוחים על צרורותם,
שבכתפם נשאו ממצרים אותם;
ימתק למו חלומם: רוב בצלים שומים,
דודים מלאי בשר רבים ועצומים
עוד היום או מחר יחלוק רוח קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים.
קומו, איפוא, נדים! עזבו את השממה,
פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו -
איש ואיש בלבבו ישמע הד פעמיו
איש בלבבו ישמע קול אלוה דובר:
לך היום אל ארץ חדשה אתה עובר.
לא! לא לחם קלקל שלו ודגן שמים.
לחם עצב תאכל פרי עמל ידים.
לא! לא אהל תוהו ועליות שחקים,
בית אחר תבנה, אהל אחר תקים!
כי מלבד המדבר תחת השמים
עוד לאלוה עולם גדול ורחב ידים!
ומלבד ילל הישימון, דמי הציה -
תרגש תחת שמשו ארץ יפה-פיה!

והיא שעמדה לאבותינו ולנו
שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו
אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו
והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

עבדים היינו
עתה בני חורין

כל דכפין ייתי וייכול.
כל דצריך ייתי ויפסח
השתא עבדי
לשנה הבאה בני חורין.

הנני מוכן ומזומן.

אתם יוצאים

בחדש

האביב

חג

ניבים דוברים אלי: זרעינו
במענית לבב;
ויום יגיע והיינו
לשבלי זהב.

וילד רך יבוא אליך
פרחי דגן לבר
והלך דל במלילותיך
רעבונו ישבור.

חרש, חורש וזרע, זורע
במענית הלב,
ובואו, בואו, זר ורע,
לחג קציר קרב!

סביב סביב סביב
האביב אביב אביב
פרח גן ופרח בר,
גם בעמק, גם בהר
בשדות ירוק ירוק
באויר שמחה וצחוק.
צבעונית עם כלנית,
הפרג עם זיונית,
מזמרים: "אביב, אביב!
מה נעמת אור וזיו!"
גם אני אתם אשיר
על אביב עליז בהיר.

אביב!

חזר הופיעה

הדשא בא אדמות
הנצנים הפריחה,
הורק נא אילנות!
נכסף אני אליך,
עתיר-המעדנים!
לשוט בחוץ אלכה
לשם טיול נעים.

אמנם בימי החרף
גם-כן שמחות ישנן.
יכול אדם בבית
היטב בלות הזמן.
אפשר לקרא בספר
שוהה עם חבר,
להתענג על זמר
או על דבר אחר.

אבל כל זה איננו
שוה בתענוג
בעת הכל סביבנו
ריחות-אביב ספוג.
בכל אזי שרוע
בחוח עדנים:
הופיעה נא, הופיעה,
אביב המחמדים.

מה יפית, האביב
בשדה, באחו,
הציצים יפרחו;
צהלת חיים סביב.
מה יפית, האביב!
מה נעמת, האביב!

מה יפית, העולם!
ים דגן שטוח
יך גלים ברוח
ומאירים פני האגם.
מה יפית, העולם!
מה נעמת, העולם!

מה יפית, בוקר אור!
כל ענף, כל עשב,
יגמעו טל כסף,
ישתו טל, יפיצו מר,
מה יפית, בקר-אור!
מה נעמת, בקר-אור!

הט אוזן והקשב:
פעמונים יצלצלו.
במרחב צלילים נעים,
ממרחק לך קוראים:
ציל, צליל!

קומי צאי

אחותי כלה, קומי צאי, קומי!
בשורת-אביב לך הבאתי, קומי צאי!
מאחורי גדר-גני נראה ציץ.
נראה ציץ, נשמע קול הדרור על ביתי - קומי!

עוטה אור, שמלת-צחור,
ובצמתך, קשור תכלת.
ונהרת, ושחקת, ויהי שחוקך מלא-חן.
אביב בא, אביב בא, קומי אחותי!

יחדיו נפליג אל השדה
ואל ההר ואל הגיא,
ואלקטה שם זכריות, אלקטה זכריות,
אאסף פניני-טל אל צוארך מרגליות.

אסף אאסף קרני-אור,
קרני-אור, צפירות זהב.
אענד מצחך ציצי-זיו, ציצי-זיו, זרי-פז,
יחדיו נרד אל המעין, אחותי כלה.

ענה דודי ואמר לי:
קומי לך רעיתי יפתי
ולכי לך.
כי הנה הסתו עבר
הגשם חלף הלך לו,
הנצנים נראו בארץ,
עת הזמיר הגיע
וקול התור נשמע בארצנו.
התאנה חנטה פגיה
והגפנים סמדר נתנו ריחם..
קומי לך רעיתי יפתי
ולכי לך.

מה דודך מדוד
היפה בנשים.
דודי צח ואדם
דגול מרבבה,
חכו ממתקים
וכלו מחמדים

אנה הלך דודך
היפה בנשים
אנה פנה דודך
ונבקשנו עמך
לכה דודי נצא השדה
לכה דודי נלינה בכפרים.

הנך יפה רעיתי,
הנך יפה
עיניך יונים,
לבבתני אחותי כלה
לבבתני באחת מעיניך

הנה ימים באים,
ונגש חורש בקוצר
ודורך ענבים במושך הזרע
והטיפו ההרים עסיס,
וכל הגבעות תתמוגגנה
ושבתי את שבות עמי ישראל
ובנו ערים נשמות וישבו,
ונטעו כרמים ושתו יינם
ועשו גנות ואכלו פרים
ונטעתים על אדמתם
ולא ינתשו עוד מעל אדמתם.

עוד אבנך ונבנית בתולת ישראל
ויש תקוה לאחריתך ושבו בנים לגבולם.

והיה באחרית הימים
וכתתו חרבותם לאתים
וחניתותיהם למזמרות.
לא ישא גוי אל גוי חרב
ולא ילמדו עוד מלחמה
ולא ילמדו עוד מלחמה.

חד גדיה

גדי אחד קנה אבא
בשני זוזים

גדי אחד בשני זוזים
חד גדיא, חד גדיא.

בא חתול ואכל את הגדי
שקנה אבא בשני זוזים.

גדי אחד...

בא כלב ונשך לחתול

בא מקל והכה את הכלב.

באה אש ושרפה את המקל,

באו מים וכבו את האש

בא שור ושתה את המים

בא השוחט ושחט את השור

בא מלאך המות ושחט את השוחט.